

Sygn. akt III Cz 79/20

POSTANOWIENIE

Dnia 14 maja 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący-Sędzia: Andrzej Dyrda

Sędziowie: Henryk Brzyżkiewicz

Artur Żymelka

po rozpoznaniu w dniu 14 maja 2020r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa P. Ś.

przeciwko (...) Spółki Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego

na pkt 3 wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 13 listopada 2019 r., sygn. akt II C 183/16

postanawia:

1. **oddalić zażalenie;**

2. **zasądzić od pozwanego na rzecz powoda 225 (dwieście dwadzieścia pięć) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniewego.**

SSO Artur Żymelka SSO Andrzej Dyrda SSO Henryk Brzyżkiewicz

Sygn. akt III Cz 79/20

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Rybniku rozstrzygnięciem zawartym w punkcie 3 wyroku z dnia 13 listopada 2019r. odstąpił od obciążania powoda kosztami postępowania.

Uzasadniając rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy wskazał, że podstawa rozstrzygnięcia był art. 102 k.p.c. Jako okoliczności uzasadniające zastosowanie tego przepisu, Sąd uznał, że ze względu na specyficzny charakter niniejszego postępowania powód mógł być subiektywnie przekonany o zasadności swojego roszczenia i jego wysokości, natomiast zweryfikowanie wysokości roszczenia wymagało wiadomości specjalnych.

Zażalenie na to postanowienie wniósł powód zaskarżając w całości postanowienie co do rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

Zarzucił naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 102 k.p.c. w zw. z 100 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 4 k.p.c. poprzez odstąpienie od obciążania powoda kosztami procesu na rzecz pozwanego, w sytuacji kiedy z okoliczności sprawy wynika, iż koszty te winny być stosunkowo rozdzielone.

Na tych podstawach wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonym zakresie poprzez zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej stosownych kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na zażalenie powód wniósł o oddalenie zażalenia oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Przytoczona regulacja prawna, jako przepis szczególny do wskazanego powyżej art. 98 k.p.c., winna być stosowana w wyjątkowych sytuacjach, na co zresztą wskazuje redakcja art. 102 k.p.c. Ocena, czy takie przesłanki wystąpiły powinna być zawsze dokonywana w całości okoliczności, które uzasadniałyby odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1974 r., II CZ 223/73).

W doktrynie i orzecznictwie, jako okoliczności uzasadniające zastosowanie art. 102 k.p.c., wskazuje się te związane z samym przebiegiem postępowania, ale również dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony. Niemniej jednak, trudna sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej, nawet tak niekorzystna, że strona bez uszczerbku dla utrzymania własnego i członków rodziny nie byłaby w stanie ponieść kosztów, nie stanowi samodzielnej podstawy zwolnienia - na podstawie art. 102 k.p.c. - od obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi, chyba że na rzecz tej strony przemawiają dalsze szczególne okoliczności, które same mogłyby być niewystarczające, lecz łącznie z trudną sytuacją ekonomiczną wyczerpują znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 10 sierpnia 2012r., I ACa 316/12; postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 29 czerwca 2012r., I ACz 961/12; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 12 grudnia 2014r., I ACa 1050/14; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 13 listopada 2014r., I ACa 596/14).

Nadto wskazuje się, że za zastosowaniem art. 102 k.p.c., przemawia również, obok okoliczności natury majątkowej i subiektywnej, również to, że strona wygrywająca korzystała ze stałej obsługi prawnej i nie poniosła dodatkowych nakładów na prowadzenie procesu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 1972r., I PR 423/72).

Ocena tych okoliczności następuje z uwzględnieniem zasad współzycia społecznego.

Sygn. akt III Cz 79/20

Sąd Rejonowy uznał, że za zastosowaniem art. 102 k.p.c. przemawia przede wszystkim charakter (przedmiot postępowania) jak również to, że roszczenie powoda co do zasady okazało się uzasadnione. Nadto Sąd wskazał, że nieuwzględniono w większości roszczenia (wysokości) albowiem dokładne określenie wysokości wynagrodzenia za bezumowne korzystanie wymagało wiadomości specjalnych.

Nadto w ocenie Sądu Okręgowego okolicznościami dodatkowo uzasadniającymi odstąpienie od obciążania powoda dalszymi kosztami procesu jest również korzystanie przez pozwaną ze stałej obsługi prawnej, na co wskazuje treść pełnomocnictwa.

Uwzględnione przez Sąd Rejonowy okoliczności stwierdzające zasadność zastosowania art. 102 k.p.c. miały potwierdzenie w materiale zgromadzonym w aktach sprawy. Stwierdzenie to jest o tyle istotne, iż, jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 26 stycznia 2012r. (III CZ 10/12), a następnie potwierdził w postanowieniu z dnia 23 maja 2012r. (III CZ 25/12), ocena sądu, czy zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, o którym mowa w art. 102 k.p.c., ma charakter dyskrecyjny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem oraz oceną okoliczności rozpoznawanej sprawy, w związku z czym w zasadzie nie podlega kontroli instancyjnej i może być podważona przez sąd wyższej instancji tylko wtedy, gdy jest rażąco niesprawiedliwa. (wskazana powyżej

teza znajduje potwierdzenie także w następujących judykatach: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2012r., III CZ 17/12; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2012r., V CZ 2/12; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 22 lipca 2014r., I ACa 18/14). Niewątpliwie prezentowane powyżej stanowisko Sądu Najwyższego, ogranicza zakres rozpoznania zażalenia na postanowienie o kosztach procesu przez Sąd II instancji, a w konsekwencji „uszczupla” możliwość modyfikowania przez Sąd II instancji rozstrzygnięcia o kosztach opartych na podstawie art. 102 k.p.c. jedynie do przypadków, gdyż nieobciążenie albo jedynie częściowe obciążenie strony przegranej kosztami procesu byłoby rażąco niesprawiedliwe. Sąd meriti uzyskuje tym samym dużą autonomię w kształtowaniu tego rozstrzygnięcia. Dysponentem więc odmiennego uregulowania obowiązku poniesienia kosztów procesów, nawet jeżeli dany stan faktyczny, w ocenie Sądu II instancji dawałby podstawy do zastosowania reguły ogólnej, tj. art. 98 k.p.c., pozostaje Sąd I instancji, dopóki takie ukształtowanie rozstrzygnięcia o kosztach procesu nie jest rażąco niesprawiedliwe.

Uwzględniając powyższe, Sąd Okręgowy, nie dostrzegł aby zastosowanie normy art. 102 k.p.c. aby było rażąco niesprawiedliwe.

Reasumując, zażalenie powoda oddalono na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. art. 397 § 2 k.p.c., w brzmieniu dotychczasowym wymienionego przepisu , a to na podstawie art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 4 lipca 2019r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019r., poz. 1469 ze zmianami) – orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania zażaleniowego, Sąd Okręgowy orzekł stosując zasadę odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 391 § 2 k.p.c. i art. 397 § 2 k.p.c., w brzmieniu dotychczasowym wymienionych przepisów, a to na podstawie art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 4 lipca 2019r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019r., poz. 1469 ze zmianami).

Koszty te ustalono przy uwzględnieniu § 2 pkt 3 w związku z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2018r. poz. 265).

SSO Artur Żymełka SSO Andrzej Dyrda SSO Henryk Brzyżkiewicz